

A 1880/UKK

Käsittelijä Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunnan mietintö, joka koskee
jäsenehdotusta
ystävyysskouluista ja oppilaitosten välisistä ystävyyssuhteista

Ehdotus

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että pyritään konkretisoimaan opetusalan pohjoismaisen yhteistyön kehykset ja luomaan puitteet erityisesti ystävyysskouluille ja pohjoismaisten oppilaitosten ystävyyssuhteille pohjoismaisen yhteenkuuluvuuden ja identiteetin vahvistamiseksi.

Taustaa

Ystävyysskaupunki-konsepti on tuttu monille kunnille sekä Pohjoismaissa että muualla Euroopassa. Toiminnasta on saatu vaihtelevia kokemuksia, eikä se yleensä ole korkealle priorisoitu kuntien budjeteissa. Konseptin toteutus onkin usein pinnallista, ja koska ystävyysskaupunkeja on paljon, toiminta jää usein korulauseiden tasolle.

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunnan mielestä ystävyysoimintaa tulee edistää oppilaitosten tasolla, jolloin esimerkiksi suomalainen peruskoulu voisi valita tanskalaisen peruskoulun ystäväkoulukseen. Tai ruotsalainen lukio voisi valita tanskalaisen ”ystävälukion”.

Mallin mukaan yksittäiset koulut ja oppilaitokset ovat varsinaisia toimijoita, ja prosessin edistämiseksi luodaan vain puitteet, jotka edistävät hallinnollista prosessia. Ystäväkoulujen toiminnan tavoitteena on lisätä Pohjoismaiden välistä kulttuurin ja kokemusten vaihtoa. Kyse voi olla yhteisistä luokkien välillä toteutettavista verkko-hankkeista, toistensa luona vierailevista pienemmistä ryhmistä tai yksittäisten oppilaiden vaihto-ohjelmista, joissa oppilaat käyvät koulua toisessa Pohjoismaassa sijaitsevassa ystäväkoulussaan ja majoittuvat oppilaiden perheisiin.

Mitä aikaisemmassa vaiheessa oppilaat tutustuvat pohjoismaiseen kulttuuriperintöön ja identiteettiin, sitä paremmin Pohjola juurtuu osaksi kollektiivista tietoisuutta ja oppilaan halu opiskella tai työskennellä toisessa Pohjoismaassa kasvaa.

Valiokunnan näkemykset

Yksimielinen valiokunta tukee Vapaa Pohjolan ehdotusta Pohjoismaiden koulutuslaitosten ystävyyskoulujen kehysten luomiseksi.

Valiokunta katsoo, että ehdotuksella on edellytyksiä luoda enemmän yhteenkuuluvuutta Pohjoismaiden koulujen välille ja että sitä tulee pitää Norden i skolan -hankkeen laajentumisena ystävyysluokkatoimintaan. Ehdotuksen etuna onkin se, että voidaan edelleen kehittää jo olemassa olevaa foorumia. Ystävyyskoulujärjestelmä saa aikaan parempia kytköksiä ja osallistumista kouluissa kuin ystävyysluokat, koska siitä päättää koulun johto eikä se siten ole riippuvainen yksittäisen opettajan pohjoismaisesta kiinnostuksesta.

Ehdotuksen tavoitteena on rakentaa siltoja ja systematisoida Pohjoismaiden koulujen yhteistyötä. Pohjoismaiden koulujen tiiviimpi yhteistyö antaa paremmat edellytykset muun muassa yhteisistä haasteista oppimiseen, ratkaisuehdotusten jakamiseen ja kulttuurieroista ja kielistä oppimiseen. Tällä tavoin luodaan mahdollisuuksia sekä opettajien että oppilaiden tiedon ja osaamisen kartuttamiseen. Opettajat voisivat käydä opettajavaihdossa ja tehdä työn varjostusta oppien siten enemmän muiden Pohjoismaiden työmenetelmistä ja haasteiden ratkaisusta. Oppilailla ja luokilla voisi olla Nordplus-luokkavaihtoja tavoitteena oppia enemmän muiden Pohjoismaiden oppilaiden arjesta ja koulunkäynnistä. Norden i skolan -sivustolla on myös mahdollisuuksia etäkokouksiin ja yhteiseen e-oppimiseen. Kun oppilaat jo varhaisessa vaiheessa tutustuvat muiden Pohjoismaiden kulttuureihin ja kieliin, heillä on myöhemmin matalampi kynnys kouluttautua tai työskennellä toisessa Pohjoismaassa.

Valiokunta toivoo myös, että Nordplus-ohjelmasta varataan rahaa ystävyyskouluhankkeeseen. Siten koulut tulevat tietoisiksi siitä, että ystävyyskouluksi hyväksymisen myötä niiden saatavilla on luokka- tai opettajavaihtoon tarkoitettuja varoja. Valiokunta katsoo, että tämä lisäisi koulujen ja koulujen johdon kiinnostusta hankkeeseen.

Norden i skolan -hankkeen puitteissa olisi mahdollista luoda yhteyksiä niiden koulujen välillä koko Pohjolassa, jotka ovat kiinnostuneita vaihdosta muiden kanssa, ja Norden i skolan -hanke toimisi järjestelmän koordinoijana. Norden i skolan -hanketta voitaisiin käyttää myös ystävyyskoulutoiminnan kehysten ja sääntöjen luomiseen.

Pohjoismainen yhteistyö on suuressa määrin verkostoyhteistyötä. Tämän ehdotuksen myötä luodaan mahdollisuuksia vahvistaa koulutusalan pohjoismaista verkostoa, mikä omalta osaltaan edistää Visiota 2030, jonka mukaan Pohjolasta tulee maailman kestävin ja integroitunein alue ja lisäksi saadaan todellista pohjoismaista hyötyä.

Ehdotus edistää myös kestävä kehityksen tavoitteen 4 (hyvä koulutus) toteutumista. "Koulutus on avain hyvinvointiin ja avaa mahdollisuuksien maailman, jossa jokainen meistä voi edistää kestävä yhteiskuntaa."¹

¹ <https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-4-god-utbildning-alla/>

Ystävyyshankkeen kustannuksiksi arvioidaan 1 700 000 Tanskan kruunua aloitusvuonna ja sen jälkeen 900 000 Tanskan kruunua vuosittain. Summa sisältää palkat ja toimintakulut. Edellytyksenä on, että hanke sisällytetään nykyiseen toimintaan, kuten esimerkiksi Norden i skolan -hankkeeseen.

Reykjavikissa 29. kesäkuuta 2022

Aron Emilsson (SD)

Camilla Gunell (ÅSD)

Heidi Viljanen (sd.)

Kathrine Kleveland (Sp)

May Britt Lagesen

Mikko Kinnunen (kesk.)

Outi Alanko-Kahiluoto (vihr.)

Stén Knuth (V)

Veronika Honkasalo (vas.)

Ville Kaunisto (kok.)